

**T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı**

GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

**2022 YILI METAL SEKTÖRÜNDE
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROGRAMLI TEFTİŞİ**

Ağustos 2023

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 49'uncu maddesi ve çalışma hayatı ile ilgili diğer maddeleri ile Devlet çalışanların hayat seviyelerini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam oluşturmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlü tutulmuştur. Bu yükümlülük Devlet'in çalışma hayatına müdahalesini gerekli kılmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak sosyal hukuk devleti temelinde emeğin ve hakkın esas alındığı, diyalog mekanizmalarının etkin bir biçimde işletilerek çalışma ahenginin hâkim kılındığı, uluslararası norm ve standartlara uyumlu, yenilikçi bir çalışma hayatı oluşturmak vizyonu çerçevesinde temel misyonumuz; çalışma hayatını düzenlemek ve denetlemek, işgücü piyasasının yapısal sorunlarını çözmek suretiyle büyümenin istihdama katkısını, istihdam ve işgücüne katılım oranını artırmak, nitelikli insan kaynağı oluşturmak, sosyal güvenliği yaygınlaştıracak tedbirler almak, iş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirerek tüm çalışanlara sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı oluşturmaktır.

Anayasa kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile verilen görevlerin denetimle ilgili kısımları; 5690 sayılı Kanun ile onanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Sanayi ve Ticarete İş Teftişi hakkındaki 81 sayılı ILO Sözleşmesi gereği Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına verilmiştir. Bu kapsamda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının çalışma hayatını denetlemeye yetkili birimi olan ve çalışma barışının tesisi ve çalışanların sağlık ve güvenliğinin sağlanması amacıyla görev yapan Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izlemek, çalışma şartları, çalışma ortamı, çalışma ilişkileri, iş kazaları ve meslek hastalıkları, kayıt dışılık, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik ihlaller ve benzeri risk kriterlerine dayanarak işyerleri ve sektörler düzeyinde analizler yapmak, çalışma hayatının denetimi ve raporlanmasına ilişkin ilke, yöntem, standart ve teknikleri geliştirmek, denetim rehberleri hazırlamak, denetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırıcı tedbirleri almak, bu konuda görüş ve önerilerde bulunmak gibi görevleri bulunmaktadır.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı olarak programlı teftişler kapsamında amacımız, ülkemizde yürürlükte bulunan iş mevzuatı kapsamında çalışma hayatı bakımından öncelikli riskleri belirleyerek önleme politikaları geliştirmek, korumak, sektörde kalıcı ve sistematik iyileşme sağlamak, gelecekte yapılacak teftişler için veri oluşturmak, teknik açıdan ilgili taraflara rehberlik etmek ve taraflar arasında çalışma barışının sağlanmasına katkıda bulunmaktır. Bu kapsamda yürütülen teftişlere ilişkin hazırlanan Genel Değerlendirme Raporları ilgili tarafların bilgilerine sunulmaktadır.

Bekir AKTÜRK
Rehberlik ve Teftiş Başkanı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TEŞEKKÜR

2022 yılına ait Programlı Teftişlerin hazırlanmasında, bu raporun yazımında ve bilhassa projenin yürütülmesi aşamasında sahada özveri ve gayretle teftiş yapmak suretiyle görev alan tüm İş Başmüfettişleri, İş Müfettişleri ve İş Müfettişi Yardımcılarına, teftiş aşamasında gerekli kolaylığı sağlayan özel sektör işyerlerine, kamu kurum ve kuruluşlarına, katkı ve katılımı olan tüm paydaşlara teşekkür ederim.

Bekir AKTÜRK
Rehberlik ve Teftiş Başkanı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİL DİZİNİ	v
TABLO DİZİNİ	vi
I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER	1
1. Teftişin Adı	1
2. Teftişin Amacı	1
3. Teftişte Görev Alan Müfettişler	1
4. Çalışma Takvimi	1
5. Görev Yapılan İller	1
6. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler	1
II. BÖLÜM: TEFTİŞİN TANIMI	4
1. Gerekçe	4
2. Yöntem	5
3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri	6
4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları	6
5. Faaliyet Alanı Bilgileri	6
5.1. Tanımlar	7
5.2. Üretim Metotları - Akış Şeması	8
5.3. Yapılan İşler	9
5.4. Kullanılan İş Ekipmanları	9
5.5. Kullanılan Kimyasallar	10
III. BÖLÜM: TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR	12
1. Hazırlık Aşaması	12
2. Teftiş Aşaması	12
3. İstatistikler	13
3.1. İşyeri İstatistikleri	13
3.2. Çalışan Sayısı İstatistikleri	15
3.3. Programlı Teftişlerde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin İstatistikler	16
3.4. Teftiş Sonucu İstatistikleri	21
IV. BÖLÜM: MEVZUATA AYKIRILIKLAR	24
V. BÖLÜM: SONUÇ	30
1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler	30
2. Teftiş Sonuçları İle İlgili Genel Değerlendirme	30
KAYNAKÇA	31

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1	Döküm Faaliyeti Basit İş Akış Şeması	8
Şekil 2.2	Şekillendirme-Boyutlama Faaliyeti Basit İş Akış Şeması	8
Şekil 2.3	Kaynak Faaliyeti Basit İş Akış Şeması	9
Şekil 3.1	Teftişi Yapılan İşyerlerinin Tehlike Sınıfına Göre Sayısal Dağılımı	13
Şekil 3.2	Ulaşılan Çalışan Sayılarının Dağılımı	15
Şekil 3.3	Ulaşılan Çalışan Sayısının Cinsiyete Göre Yüzdesel Dağılımı	16
Şekil 3.4	Teftişler Sonucu İyileşme Oranı (%)	16
Şekil 3.5	Programlı Teftiş Sonuçlarının Sayısal Dağılımı	21
Şekil 3.6	Teftişler Sonucunda İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayılarının Kanunlara Göre Dağılımı	22
Şekil 3.7	Teftişler Sonucunda Uygulanan İdari Para Ceza Miktarlarının Kanunlara Göre Dağılımı	22
Şekil 3.8	6331 Sayılı Kanunun Maddelerine Göre İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılıkların Sayısal Dağılımı	23
Şekil 3.9	6331 Sayılı Kanuna Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların İlgili Yönetmeliklere Göre Yüzdesel Dağılımı	29

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1	Programlı Teftiş Yapılan İşyerlerinin NACE Kodları ve Faaliyet Alanları	2
Tablo 2.1	Sosyal Güvenlik Kurumu 2021 Yılı Verilerine Göre Metal Sanayi Sektöründe Meydana Gelen İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sayıları	4
Tablo 2.2	Programlı Teftiş Kapsamına Alınan İşyerlerinin NACE Kodu ve Ekonomik Faaliyet Alanı Sınıflaması	6
Tablo 2.3	Metal Sektöründe Yaygın Olarak Kullanılan İş Ekipmanları	9
Tablo 2.4	Metal Sektöründe Yaygın Olarak Kullanılan Kimyasal Maddeler	10
Tablo 3.1	Teftişi Yapılan İşyerleri ve Çalışan Sayılarının İllere Göre Dağılımı	13
Tablo 3.2	4857 Sayılı İş Kanunu Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İyileşme Oranı	17
Tablo 3.3	5544 Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İyileşme Oranı	17
Tablo 3.4	6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İyileşme Oranı	17
Tablo 3.5	6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İyileşme Oranı	18
Tablo 3.6	6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu İlgili Yönetmelikleri Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İyileşme Oranı	19
Tablo 3.7	Kanunlara Göre Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İdari Para Cezası Miktarı Dağılımı	21
Tablo 3.8	6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Maddelerine Göre İdari Para Cezası Dağılımı	23

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER

1. Teftişin Adı

2022 Yılı Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi

2. Teftişin Amacı

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Adana, Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir Grup Başkanlıklarının katılımı ile metal sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde belirlenen konular dahilinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınıp alınmadığının denetlenmesi, iş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışanların ve işverenlerin farkındalığının artırılması, işyeri çalışma ortamlarında bulunan risklere karşı önleyici ve koruyucu önlemlerin alınmasına katkı sağlanması, rehberlik ve teftiş faaliyetleri neticesinde işyerlerinde etkin bir iş sağlığı ve güvenliği organizasyonunun kurulması, iş sağlığı ve güvenliği bakımından rehberlik yapılması amaçlanmıştır.

3. Teftişte Görev Alan Müfettişler

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında; Adana Grup Başkanlığı'ndan 29 İş Müfettişi, Ankara Grup Başkanlığı'ndan 172 İş Müfettişi, Bursa Grup Başkanlığı'ndan 62 İş Müfettişi, İstanbul Grup Başkanlığı'ndan 81 İş Müfettişi, İzmir Grup Başkanlığı'ndan 78 İş Müfettişi olmak üzere toplam 422 İş Müfettişi görev almıştır.

4. Çalışma Takvimi

Programlı teftişe Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'nın Adana, Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir Grup Başkanlıklarında 2022 yılı Ocak ayında başlanılmış ve 2022 yılı Aralık ayı sonunda bitirilmiştir.

5. Görev Yapılan İller

Metal sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği programlı teftişi kapsamında Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bilecik, Bingöl, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Düzce, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karabük, Karaman, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Muş, Nevşehir, Niğde, Ordu, Osmaniye, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Yalova, Yozgat, Zonguldak olmak üzere toplam 66 farklı ilde programlı teftiş faaliyeti yürütülmüştür.

6. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

Programlı teftiş kapsamında metal sektörü içerisinde 79 farklı NACE kodu ve faaliyet alanına sahip işyerinde teftişler yürütülmüştür. Teftiş programlarındaki işyerlerine ait NACE kodları ve faaliyet alanı bilgisi aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo 1.1 - Programlı Teftiş Yapılan İşyerlerinin NACE Kodları ve Faaliyet Alanları

NACE	Faaliyet
2410	Ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımların imalatı
2420	Çelikten tüpler, borular, içi boş profiller ve benzeri bağlantı parçalarının imalatı
2432	Dar şeritlerin soğuk haddelenmesi
2433	Soğuk şekillendirme veya katlama
2434	Tellerin soğuk çekilmesi
2441	Değerli metal üretimi
2442	Alüminyum üretimi
2443	Kurşun, çinko ve kalay üretimi
2444	Bakır üretimi
2445	Demir dışı diğer metallerin üretimi
2446	Nükleer yakıtların işlenmesi
2451	Demir döküm
2452	Çelik dökümü
2453	Hafif metallerin dökümü
2454	Diğer demir dışı metallerin dökümü
2511	Metal yapı ve yapı parçaları imalatı
2512	Metalden kapı ve pencere imalatı
2521	Merkezi ısıtma radyatörleri (elektrikli radyatörler hariç) ve sıcak su kazanları (boylerleri) imalatı
2529	Metalden diğer tank, rezervuar ve konteynerler imalatı
2530	Buhar jeneratörü imalatı, merkezi ısıtma sıcak su kazanları (boylerleri) hariç
2540	Silah ve mühimmat (cephane) imalatı
2550	Metallerin dövülmesi, preslenmesi, baskılanması ve yuvarlanması; toz metalürjisi
2561	Metallerin işlenmesi ve kaplanması
2562	Metallerin makinede işlenmesi ve şekil verilmesi
2571	Çatal-bıçak takımları ve diğer kesici aletlerin imalatı
2572	Kilit ve menteşe imalatı
2573	El aletleri, takım tezgahı uçları, testere ağızları vb. imalatı
2591	Çelik varil ve benzer muhafazaların imalatı
2592	Metalden hafif paketleme malzemeleri imalatı
2593	Tel ürünleri, zincir ve yayların imalatı
2594	Bağlantı malzemelerinin ve vida makinesi ürünlerinin imalatı
2599	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer fabrikasyon metal ürünlerin imalatı
2611	Elektronik bileşenlerin imalatı
2640	Tüketici elektroniği ürünlerinin imalatı
2651	Ölçme, test ve seyrüsefer amaçlı alet ve cihazların imalatı
2711	Elektrik motorlarının, jeneratörlerin ve transformatörlerin imalatı
2712	Elektrik dağıtım ve kontrol cihazları imalatı
2720	Akümülatör ve pil imalatı
2731	Fiber optik kabloların imalatı
2732	Diğer elektronik ve elektrik telleri ve kablolarının imalatı
2733	Kablolamada kullanılan gereçlerin imalatı
2740	Elektrikli aydınlatma ekipmanlarının imalatı
2751	Elektrikli ev aletlerinin imalatı
2752	Elektriksiz ev aletlerinin imalatı
2790	Diğer elektrikli ekipmanların imalatı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

NACE	Faaliyet
2811	Motor ve türbin imalatı (hava taşıtı, motorlu taşıt ve motosiklet motorları hariç)
2812	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı
2813	Diğer pompaların ve kompresörlerin imalatı
2814	Diğer musluk ve valf/vana imalatı
2815	Rulman, dişli/dişli takımı, şanzıman ve tahrik elemanlarının imalatı
2821	Fırın, ocak (sanayi ocakları) ve brülör (ocak ateşleyicileri) imalatı
2822	Kaldırma ve taşıma ekipmanları imalatı
2823	Büro makineleri ve ekipmanları imalatı (bilgisayarlar ve çevre birimleri hariç)
2824	Motorlu veya pnömatik (hava basınçlı) el aletlerinin imalatı
2825	Soğutma ve havalandırma donanımlarının imalatı, evde kullanılanlar hariç
2829	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer genel amaçlı makinelerin imalatı
2830	Tarım ve ormancılık makinelerinin imalatı
2841	Metal işleme makinelerinin imalatı
2849	Diğer takım tezgahlarının imalatı
2891	Metalürji makineleri imalatı
2892	Maden, taş ocağı ve inşaat makineleri imalatı
2893	Gıda, içecek ve tütün işleme makineleri imalatı
2894	Tekstil, giyim eşyası ve deri üretiminde kullanılan makinelerin imalatı
2895	Kağıt ve mukavva üretiminde kullanılan makinelerin imalatı
2896	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer özel amaçlı makinelerin imalatı
2899	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer özel amaçlı makinelerin imalatı
2910	Motorlu kara taşıtlarının imalatı
2920	Motorlu kara taşıtları karoseri (kaporta) imalatı; treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
2931	Motorlu kara taşıtları için elektrik ve elektronik donanımların imalatı
2932	Motorlu kara taşıtları için diğer parça ve aksesuarların imalatı
3030	Hava taşıtları ve uzay araçları ile bunlarla ilgili makinelerin imalatı
3040	Askeri savaş araçlarının imalatı
3250	Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı
3317	Diğer ulaşım ekipmanlarının bakım ve onarımı
3320	Sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu
3821	Tehlikesiz atıkların ıslahı ve bertaraf edilmesi

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

II. BÖLÜM: TEFTİŞİN TANIMI

1. Gerekçe

Metal sektörü barındırdığı işgücü ve ekonomik büyüklüğü bakımından Türkiye'nin en önemli sanayi kolu durumundadır. Metal sektöründe faaliyet gösteren işyerleri çalışma şartları, çalışma ortamı, kullanılan ekipmanlar gibi nedenler ile iş sağlığı ve güvenliği risklerinin yoğun olduğu işyerleri arasında ilk sıralarda yer almaktadır.

Çalışan sayısının fazlalığı, kullanılan iş ekipmanları ve malzemelerin barındırdığı tehlikeler, sektörel risklerinin çok olduğu metal sektöründe çalışanlar sıklıkla iş kazası geçirebilmekte ve meslek hastalıklarına yakalanabilmektedirler. Sosyal Güvenlik Kurumunun kayıtlarına göre ülkemizde 2021 yılında 511.084 iş kazası meydana gelmiş olup, 1207 meslek hastalığı vakasına rastlanmıştır. Bu iş kazalarından 121.994 adedi metal sektöründe meydana gelmiş olup, yine metal sektöründe 398 adet meslek hastalığı vakası tespit edilmiştir. Metal sektöründe meydana gelen iş kazaları ve ortaya çıkan meslek hastalıklarına ilişkin ayrıntılı istatistik veriler Tablo 2.1'de verilmiştir.

Tablo 2.1 - Sosyal Güvenlik Kurumu 2021 Yılı Verilerine Göre Metal Sektöründe Meydana Gelen İş Kazası ve Tespit Edilen Meslek Hastalıkları Sayıları

NACE Kodu	Ekonomik Faaliyet Sınıflaması	İş Kazası	Meslek Hastalığı
24	Ana metal sanayii	21.868	64
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	30.599	70
26	Bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerin imalatı	1.918	3
27	Elektrikli teçhizat imalatı	12.368	34
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	14.580	30
29	Motorlu kara taşıtı. treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	15.321	111
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	10.182	49
32	Diğer imalatlar	1.963	16
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	7.159	17
38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri, maddelerin geri kazanımı	6.036	4
TOPLAM		121.994	398

2021 yılında ülkemizde meydana gelen tüm iş kazalarının içinde metal sektöründe meydana gelmiş iş kazalarının payı %23,8; tespit edilmiş tüm meslek hastalığı vakalarının içinde metal sektöründe tespit edilmiş olanların payı ise %32,9'dur.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Metal sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin eksikliklerin tespit edilmesi ve ortadan kaldırılması, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün çalışanlara ve işverenlere aktarılması, metal sektöründe faaliyet gösteren işletmelere özgü risklerin belirlenip bertaraf edilmesi büyük önem arz etmektedir.

Yukarıda açıklanmış tüm bu gerekçelerden dolayı Bakanlık Makamının 03.01.2022 tarih ve 78799 sayılı Olur'u gereği "2022 Yılında Metal Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftişlere İlişkin Uygulama Esasları" belirlenmiş olup "Metal Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftişler" başlatılmıştır.

2. Yöntem

Bakanlık Makamının 03.01.2022 tarih ve 78799 sayılı Olur'u gereği Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca hazırlanan "2022 Yılında Metal Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftişlere İlişkin Uygulama Esasları" doğrultusunda;

- İş ekipmanlarında sağlık ve güvenlik,
- Kimyasal maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik,
- Yangın, parlama ve patlama,
- 2015/4 Sayılı Genelge ekinde yer alan Teftiş Rehberi'nin Birinci Kitap Birinci Kısım Dördüncü Bölüm Madde 3.6'da belirtilen; iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli, risk değerlendirmesi, çalışan temsilcisi ve iş sağlığı ve güvenliği kurulu,
- Kayıt dışı istihdam, yabancı çalışanlar, çocuk işçiler, eşitlik ilkesi, korumalı işyerleri konularını içerecek şekilde sektöre özel olarak belirlenen teftiş konuları denetlenmiştir.

Denetimlerde aşağıda belirtilen yöntemler izlenmiştir.

1. İş sağlığı ve güvenliği bilincinin artırılması amacıyla bilgilendirici ve rehberlik edici bir yaklaşım benimsenerek iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları konusunda bilgilendirme çalışmaları yapılması,
2. İşveren ve çalışanların çalışma hayatı ile ilgili mevzuat ve özellikle 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda belirtilen yükümlülükleri hakkında bilgilendirilmesi,
3. İşyerinde yapılan teftişte belirlenen riskler doğrultusunda mevzuata aykırılıkların belirlenmesi, teftiş sırasında giderilebilecek mevzuata aykırılıkların işverenlikçe giderilmesinin sağlanması,
4. Çalışanlar için hayati tehlike oluşturan husus/hususlar tespit edilmesi durumunda 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 25. maddesi ve İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik'in 7. ve 11. maddeleri gereği işlem yapılması,
5. İşyerinde belirlenen işin durdurulmasına gerekçe olan mevzuata aykırılıkların dışında kalan diğer mevzuata aykırılıkların tebliğ edilmesi ve giderilmesi için 2015/4 Sayılı İş Teftişi Rehberi Birinci Kitap Birinci Kısım Dördüncü Bölüm 9. Husus Madde 1.15'te belirtilen Ek İSG-13'e uygun olarak süre verilmesi,
6. Verilen süre sonunda tebliğ edilen mevzuata aykırılıkların kontrol edilmesi; giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için idari para cezası uygulanması,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

7. Programlı teftiş kapsamında yazılan raporların incelenerek 2015/4 Sayılı İş Teftişi Rehberi'ne uygun olarak genel değerlendirme raporunun yazılması, aşamalarının uygulanması öngörülmüştür.

3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında teftiş programına alınacak işyerleri belirlenirken; işyerinde istihdam edilen çalışan sayısı, işyerinin büyüklüğü, tehlike sınıfı, teftiş geçmişi, iş kazası kayıtları gibi temel kriterler dikkate alınmıştır.

4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları

Teftiş programına alınan işyerlerinin belirlenmesinde; işyerinin NACE kodu, büyüklüğü, teftiş geçmişi, çalışan sayısı ile Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlıklarında görevli müfettiş sayısı dikkate alınmıştır. İşyeri ile ilgili unvan, adres, SGK sicil numarası, çalışan sayısı ile ilgili bilgilerin kontrolü “m-İTOS”, “Sendika Yetki” programı, “KADİMBİS” üzerinden; teftiş geçmişi ile ilgili bilgilerin kontrolü ise İTOS üzerinden ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinde yapılan dosya incelemeleri ile sağlanmıştır.

5. Faaliyet Alanı Bilgileri

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamına alınan işyerlerinin NACE kodu ve ekonomik faaliyet alan sınıflaması Tablo 2.2’de belirtilmiştir.

Tablo 2.2 - Programlı Teftiş Kapsamına Alınan İşyerlerinin NACE Kodu ve Ekonomik Faaliyet Alanı Sınıflaması

NACE Kodu	Ekonomik Faaliyet Sınıflaması
24	Ana metal sanayii
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)
26	Bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerin imalatı
27	Elektrikli teçhizat imalatı
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı
29	Motorlu kara taşıtı. treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı
32	Diğer imalatlar
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı
38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri, maddelerin geri kazanımı

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına bağlı Adana, Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir Grup Başkanlıkları tarafından; Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bilecik, Bingöl, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Düzce, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karabük, Karaman, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Muş, Nevşehir, Niğde, Ordu,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Osmaniye, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Yalova, Yozgat, Zonguldak olmak üzere toplam 66 farklı ildeki toplam 4.302 işyerinde gerçekleştirilmiştir.

5.1. Tanımlar

Birincil eritme ve arıtma: Zenginleştirilmiş cevherlerden metal elde etme.

İkincil eritme ve arıtma: Hurdalardan ve işlem atıklarından metalin yeniden kazanılması.

Döküm: Sıvı hammaddenin bir kalıba dökülmesiyle istenen biçimde nesnelere elde etme.

Dövme ve presleme: Metal parçalarına yüksek basınç uygulanarak şekil verilmesi.

Haddeleme: Sıcak çelik plakaların sıcak şerit değirmenlerinde çekilerek ince uzun levha bobinlerine dönüştürülmesi.

Sinterleme: Öğütülmüş ya da doğal olarak toz biçiminde olan filizleri ısıtarak topak biçimine getirme.

Kaynak: Sıcak veya basınç altında metal veya plastik parçaların birleştirilmesi.

Tornalama: Dairesel hareket yapan bir iş parçası üzerinden talaş kaldırarak, parçaya silindirik veya dönel bir şekil verme.

Metallerin yüzey işlemleri: Metal yüzeyine çeşitli özellikler ve görünüm kazandırmak amacıyla farklı tekniklerle yapılan işlemlerin tümü.

Ekstrüzyon: Silindirik bir metal bloğun bir alıcı (kovan) içinde büyük bir kuvvet uygulayan pistonla sıkıştırılıp çeşitli şekillerdeki kalıptan geçirilerek şekillendirilmesi işlemi.

Çubuk ve tel çekme: Metalik bir malzemenin matris adı verilen bir kalıp içinden çekilerek kesitinin küçültülüp boyunun uzatılmasına işlemi.

Lehim: İki ya da daha fazla sayıda metal parçanın, görece düşük erime sıcaklığına sahip bir dolgu metali eritilip bağlantı yerine akıtılarak tutturulması işlemi.

Talaşlı imalat: Tasarlanmış bir iş parçasının standartlara uygun olarak projelendirilmiş teknik resmi referans alınarak, parça üzerinden farklı şekil ve büyüklüklerde talaş kaldırılarak istenilen geometrik şekli verme işlemi.

Tornalama: İş parçası ayna (iş parçasının torna tezgahında bağlandığı hareketli parça) ekseninde dönerken sabit kesici takımların ilerleme ve paso verme şeklinde olan izafi (göreceli) hareket yapması esnasında talaş kaldırılarak iş parçasının istenilen geometriye getirilmesi işlemi.

Frezeleme: Kesici ağız bulunan ve kendi eksenini etrafında dönen, freze bıçağı denen kesici takımlarla talaş kaldırılarak yapılan bir işlem.

Raybalama işlemi: Yüksek kalite ve uygun hassasiyette deliklerin imal edilmesi için, çok az talaş kaldırılarak yapılan delik iyileştirme işlemi.

Honlama ve lepleme: Çeşitli aşındırıcı malzemeler kullanarak, metal yüzeyinden, düşük hızda yapılan talaş kaldırma işlemidir.

Taşlama: Çeşitli tane büyüklüğündeki silindirik taşlarla işlenmiş makine parçaları yüzeyinden az miktarda talaş kaldırma işlemi ile çok ince şekilde yüzey hassasiyeti elde etme, ölçü tamlığı sağlama, daha düşük pürüzlülüğe sahip yüzey elde etme işlemi.

Kumlama: Kumun yüksek basınçlı hava ile metal yüzeye çarptırılarak, metalin temizlenmesi işlemi.

Polisaj: Bakır, alüminyum, zamak, pirinç ve demir gibi metal hammaddelerden elde edilen

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

musluk, kapı kolu, batarya, banyo ve mutfak su armatürleri, lama, topuz, boru gibi çeşitli materyallerin farklı teknik işlemlerden geçirilip yüzeylerinin parlatılması işlemi.

5.2. Üretim Metotları - Akış Şeması

Metal sektöründe birçok alt faaliyet alanları mevcut olup bu faaliyetlere ait çok sayıda üretim yöntemleri bulunmaktadır. Metal sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde yapılan temel üretimlerin iş akışları aşağıda kısaca özetlenmiştir:

Şekil 2.1 - Döküm Faaliyeti Basit İş Akış Şeması

Şekil 2.2 - Şekillendirme-Boyutlama Faaliyeti Basit İş Akış Şeması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 2.3 - Kaynak faaliyeti basit iş akış şeması

5.3. Yapılan İşler

Programlı teftiş kapsamında iş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişi yapılan işyerlerinde ağırlıklı olarak ana metal sanayii, fabrikasyon metal ürünleri imalatı, makine parça imalatı, profil, boru ve bağlantı elemanları imalatı, araç yedek parça imalatı, elektrikli ev aletleri imalatı, yapı iskeleleri ve parçaları imalatı, demir doğrama imalatı, alüminyum profil imalatı, demir döküm, metalden kapı pencere imalatı, sanayi makineleri ve makine parça imalatı faaliyetlerinin yürütüldüğü tespit edilmiştir.

5.4. Kullanılan İş Ekipmanları

Programlı teftiş kapsamında teftişi yapılan işyerlerinde yaygın olarak kullanılan iş ekipmanları Tablo 2.3’de özetlenmiştir.

Tablo 2.3 - Metal Sektöründe Yaygın Olarak Kullanılan İş Ekipmanları

No	Ekipman türü	No	Ekipman türü
1	Abkant Pres	30	Döküm Potaları
2	Hidrolik Pres	31	Seyyar Zımpara Taşı
3	Eksantrik Pres	32	Argon Kaynak Makinesi
4	Punch Pres	33	Punta Kaynak Makinesi
5	Lazer Kesim	34	Elektrik Kaynak Transformatörü
6	Giyotin Makas	35	Oksijen Kaynak Makinesi
7	Plazma Kesim	36	Oksijen Kesme Makinesi
8	Şerit Testere	37	Boya Pompaları
9	Daire Testere	38	Köprülü Vinç
10	Kombine Makas	39	Pergel Vinç

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

No	Ekipman türü	No	Ekipman türü
11	Profil Bükme	40	Monoray Vinç
12	Sütunlu Matkap	41	Caraskal
13	Universal Torna	42	Hava Tankı
14	Cnc Torna, Freze, İşleme Merkezleri	43	Jeneratör
15	Seyyar Taşlama	44	Hidrolik Boru Bükme Makinesi
16	Jet Taşlama	45	Sac Makası
17	Kaplama Banyoları	46	El Aletleri
18	Kaplama Redresörleri	47	Zimba Teli Çakma Tabancası
19	Durulama Banyoları	48	Hidrolik İstif Makinesi
20	Yağ Alma Banyoları	49	Çemberleme Makinesi
21	Hava Kompresörleri	50	Kurutma Makinesi
22	Forklift	51	Honlama Makinesi
23	Transpalet	52	CNC Puntasız Taşlama Tezgahtı
24	Freze Makinesi	53	Cebri Havalandırma Makinesi
25	Radyal Matkap	54	Bileme Makinesi
26	Sac Yuvarlama Silindiri	55	Perçin Makinesi
27	Manyetik Masa Matkabi	56	Kumlama Makinesi
28	Sabit Zımpara Makinesi	57	Toz Boyama Kabinleri
29	Döküm Ocakları	58	Boya Kurutma Fırınları

5.5. Kullanılan Kimyasallar

Programlı teftiş kapsamında teftişi yapılan işyerlerinde yaygın olarak kullanılan kimyasal maddeler Tablo 2.4'de özetlenmiştir.

Tablo 2.4 – Metal Sektöründe Yaygın Olarak Kullanılan Kimyasal Maddeler

No	Kimyasal türü	No	Kimyasal türü
1	Krom VI	22	UV Işınlardan koruyucular
2	Krom 3	23	Optik Beyazlaştırıcı
3	Nikel	24	Katalizörler
4	Çinko	25	Buhar Kesiciler
5	Alüminyum	26	Emaye Hammaddeleri
6	Çinko Fosfat	27	Teflon Hammaddeleri
7	Demir Fosfat	28	Oksijen
8	Mangan Fosfat	29	Hidroklorik Asit
9	Kromat	30	Asetilen
10	Fosfat	31	Karbondioksit
11	Alüminyum Kromat	32	LPG
12	Kurşun	33	Argon
13	Kalay	34	Helyum
14	Surfektanlar	35	Hidrojen
15	Islatıcılar	36	Doğalgaz

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

No	Kimyasal türü	No	Kimyasal türü
16	Kurutucular	37	Bor Yağı
17	Matlaştırıcılar	38	Toz Boya Pigmentleri
18	Kaymak Kesici	39	Yaş Boya Pigmentleri
19	Çökme Engelleyici	40	Tiner
20	Köpük Kesiciler	41	Asetik Asit
21	Asit Buhar Önleyici	42	Fosforik Asit

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

III. BÖLÜM: TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

1. Hazırlık Aşaması

Teftiş hazırlık aşamasında “Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi” kapsamında işyerlerinin sayıları, buldukları iller, işyerlerinin büyüklüğü, üretim süreci, işyeri bina ve eklentilerinin durumu, teftiş geçmişi, çalışan sayısı, NACE kodları, sektörün barındırdığı öncelikli riskler, işyeri tehlike sınıfları gibi kriterler belirlenerek teftiş edilecek işyerleri sınıflandırılmıştır. Bu şekilde metal sektöründe işyerlerinin analizi yapılarak Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca belirlenen uygulama esasları, teftişlerde uygulanmak üzere teftiş programında görevli tüm müfettişlere tebliğ edilmiştir.

2. Teftiş Aşaması

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi, Bakanlık Makamının 03.01.2022 tarih ve 78799 sayılı Olur’u ve 2022 Yılında Metal Sektöründe İş Sağlığı Ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftişlere İlişkin Uygulama Esasları ile 2015/4 Sayılı Genelgesi eki İş Teftişi Rehberi doğrultusunda, tehlike kaynaklarının etkileşimi göz önünde bulundurularak, öncelikle aşağıdaki başlıklar dikkate alınarak teftişler gerçekleştirilmiştir.

- İş ekipmanlarında sağlık ve güvenlik,
- Kimyasal maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik,
- Yangın, parlama ve patlama.

Ayrıca Başkanlığımızca iş sağlığı ve güvenliği yönünden yürütülen tüm programlı teftişlerde olduğu gibi aşağıdaki konu başlıkları da ele alınmıştır:

- Kayıt dışı istihdam, yabancı çalışanlar, çocuk işçiler, eşitlik ilkesi, korumalı işyerleri,
- Teftiş Rehberi I. Kitap I. Kısım IV. Bölüm Madde 3.6’da yer alan hükümler:
 - a) İşyerinde görevli iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin ad ve soyadları, mesleki formasyon ve belge numaraları,
 - b) İşyerinin risk değerlendirmesi ile ilgili olarak belge düzenlenme tarihi, belge sayfa sayısı ve imza sahiplerinin ad ve soyadları,
 - c) Çalışan temsilcisi/temsilcilerinin adı soyadı, işyerindeki görevi,
 - d) İş sağlığı ve güvenliği kurulu üyelerinin ad ve soyadları, görevleri, son toplantı tarihi,
 - e) İşyerinin özelliğine göre müfettişçe tutanakta değinilmesi gerekli görülen diğer hususlar.
- Yapılan denetimlerde tespit edilen mevzuata aykırılıklar konusunda işverenler ve ilgililer ayrıntılı olarak bilgilendirilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

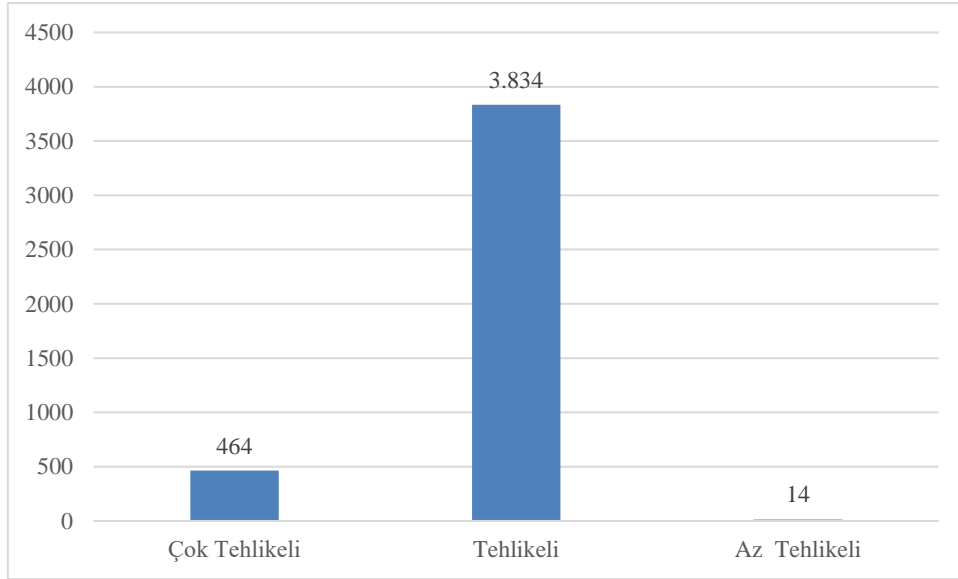
3. İstatistikler

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında 2022 yılı Ocak-Aralık ayları arasında yürütülen teftişlere ilişkin istatistikler;

- İşyeri istatistikleri,
- Çalışan sayısı istatistikleri,
- Programlı teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıklara ilişkin istatistikler,
- Teftiş sonucu istatistikleri (noksan yok, idari para cezası) olarak sınıflandırılmıştır.

3.1. İşyeri İstatistikleri

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında teftişi gerçekleştirilen toplam 4.302 işyerinin 464 adedi çok tehlikeli sınıfta, 3.834 adedi tehlikeli sınıfta, 14 adedi az tehlikeli sınıfta yer almaktadır. Teftiş programı kapsamında 331 işyerinde ise kapalı, gayri faal, adres değişikliği gibi durumların tespit edilmesi sebebi ile teftiş yapılamamıştır.

Şekil 3.1 - Teftişi Yapılan İşyerlerinin Tehlike Sınıfına Göre Sayısal Dağılımı

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında teftişi gerçekleştirilen işyerlerinin ve ulaşılan işçi sayılarının illere göre dağılımı Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1 – Teftişi Yapılan İşyerleri ve Çalışan Sayılarının İllere Göre Dağılımı

No	İl	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı
1	Adana	92	3.955
2	Adıyaman	2	79
3	Afyonkarahisar	14	509
4	Aksaray	59	1.990
5	Amasya	25	683
6	Ankara	551	20.073

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

No	İl	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı
7	Antalya	93	1.959
8	Artvin	2	22
9	Aydın	53	2.232
10	Balıkesir	52	3.252
11	Bartın	5	137
12	Bilecik	21	2.444
13	Bingöl	2	13
14	Bolu	8	344
15	Burdur	3	159
16	Bursa	590	49.832
17	Çanakkale	6	388
18	Çorum	30	1.427
19	Denizli	46	2.976
20	Diyarbakır	12	297
21	Düzce	22	1.550
22	Edirne	6	343
23	Elazığ	4	96
24	Erzincan	5	105
25	Erzurum	12	132
26	Eskişehir	76	5.632
27	Gaziantep	11	765
28	Giresun	1	262
29	Hatay	35	1.986
30	Isparta	3	248
31	İstanbul	959	47.764
32	İzmir	357	21.535
33	Kahramanmaraş	29	1.668
34	Karabük	19	1.277
35	Karaman	18	491
36	Kars	1	2
37	Kastamonu	10	267
38	Kayseri	96	5.813
39	Kırıkkale	5	458
40	Kırklareli	2	114
41	Kırşehir	7	155
42	Kocaeli	230	24.183
43	Konya	222	13.441
44	Kütahya	12	614
45	Malatya	1	101
46	Manisa	51	5.011
47	Mersin	35	4.220
48	Muğla	27	523
49	Muş	4	64

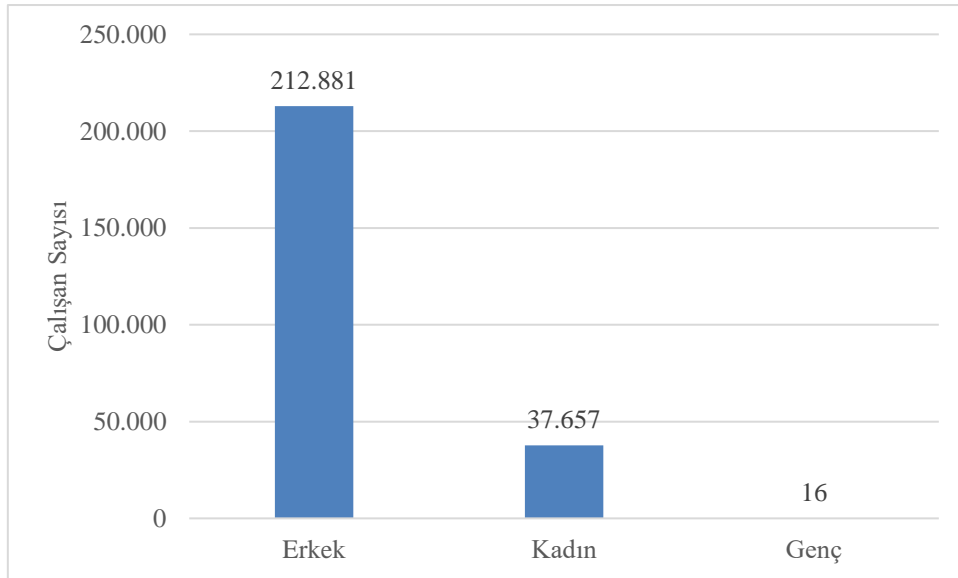

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

No	İl	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı
50	Nevşehir	16	785
51	Niğde	17	504
52	Ordu	7	270
53	Osmaniye	19	1.410
54	Rize	2	15
55	Sakarya	57	4.373
56	Samsun	82	4.252
57	Sinop	7	267
58	Sivas	15	541
59	Tekirdağ	63	4.003
60	Tokat	12	138
61	Trabzon	16	562
62	Uşak	4	91
63	Van	11	128
64	Yalova	7	135
65	Yozgat	1	171
66	Zonguldak	40	1.320
TOPLAM		4.302	250.556

3.2. Çalışan Sayısı İstatistikleri

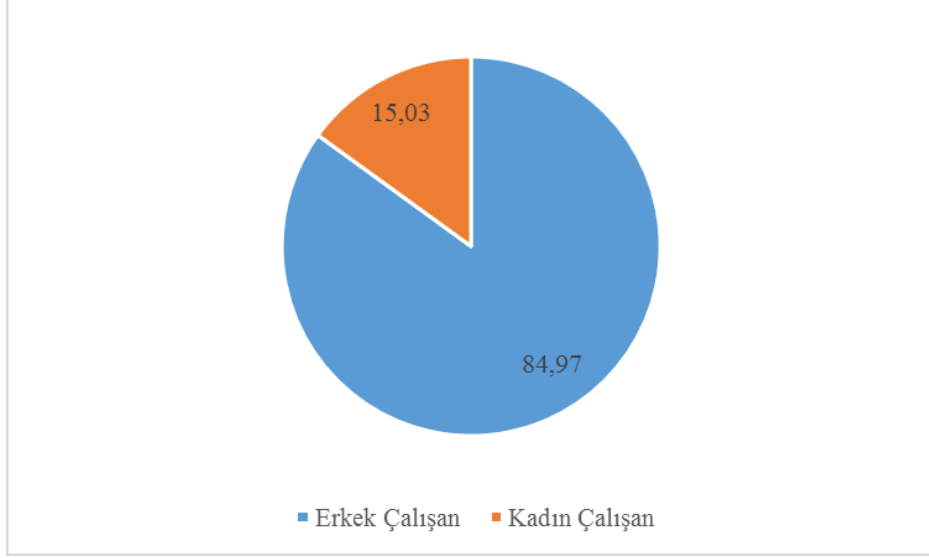
66 farklı ilde yürütülen programlı teftişte 212.881 erkek, 37.657 kadın ve 16 genç olmak üzere toplam 250.556 çalışana ulaşılmıştır. 2 çocuğun çalıştırma yasağına aykırı olarak çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

Şekil 3.2 - Ulaşılan Çalışan Sayılarının Dağılımı

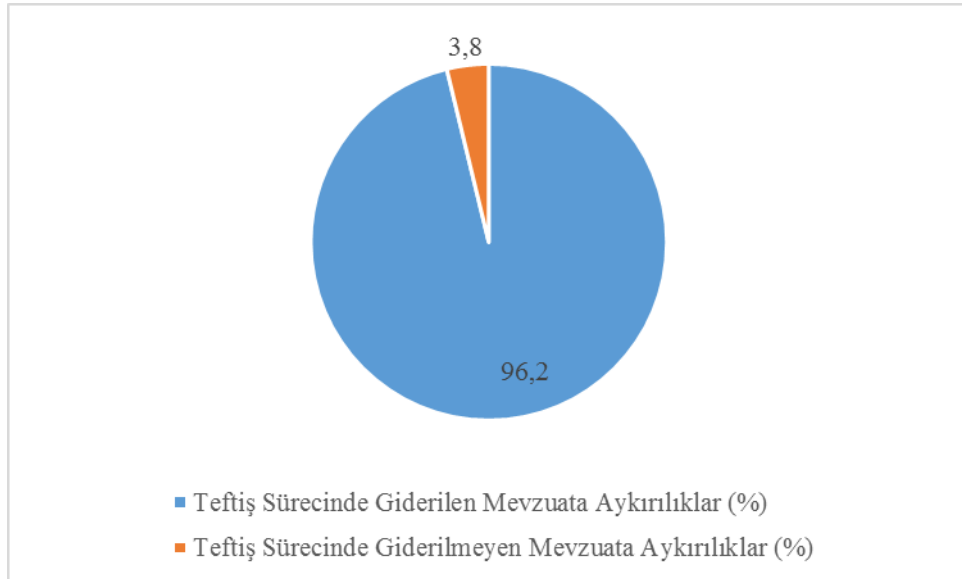
T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3.3 - Ulaşılan Çalışan Sayısının Cinsiyete Göre Yüzdesel Dağılımı

3.3. Programlı Teftişlerde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin İstatistikler

2022 yılında Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında 4.302 işyerinde gerçekleştirilen teftişlere ait istatistik verileri incelendiğinde; ilk teftişte tespit edilen mevzuata aykırılık sayısının 66.105 olduğu, teftiş sonucunda giderilen mevzuata aykırılık sayısının 64.066 olduğu, son teftişte giderilmediği tespit edilen mevzuata aykırılık sayısının 2.039 olduğu görülmüş olup ilk teftişte tespit edilen noksan hususlar ile ilgili olarak %96,92 iyileşme oranına ulaşılmıştır. Son teftişte tespit edilen yeni mevzuata aykırılık sayısının 496 olduğu görülmüştür. Teftişler sonucunda idari para cezası uygulanan mevzuata aykırılık sayısı 2.535 adettir.

Şekil 3.4- Teftişler Sonucu İyileşme Oranı (%)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo 3.2 - 4857 Sayılı İş Kanunu Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İyileşme Oranı

Kanun	Kanun Maddesi	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	İlk Teftiş Tespit Edilen	Son Teftişte Kalan	Toplam Giderilen	İyileşme Durumu	Son Teftişte Yeni Tespit	Toplam İPC Uygulanan
4857	92/2	Çağrıldıkları zaman gelmemek, kolaylık göstermemek	0	0	0	-	7	7
4857	96/1	İfade ve bilgilerine başvuru alan işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma	0	0	0	-	2	2
4857	107/2	Teftişin sonuçlanmasını engellemek	0	0	0	-	1	1
4857	69	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak	1	0	1	%100	0	0
4857	71	Çocukları çalışma yaşına ve çalışma yaşına aykırı davranmak	2	2	0	%0	0	2
Toplam			3	2	1	%20	10	12

Tablo 3.3 - 5544 Sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İyileşme Oranı

Kanun	Kanun Maddesi	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	İlk Teftiş Tespit Edilen	Son Teftişte Kalan	Toplam Giderilen	İyileşme Durumu	Son Teftişte Yeni Tespit	Toplam İPC Uygulanan
5544	Ek-1/1	Meslekî yeterlilik belgesine sahip olmayan kişi çalıştırma	1	0	1	%100	1	1
Toplam			1	0	1	%100	1	1

Tablo 3.4 - 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı Ve İyileşme Oranı

Kanun	Kanun Maddesi	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	İlk Teftiş Tespit Edilen	Son Teftişte Kalan	Toplam Giderilen	İyileşme Durumu	Son Teftişte Yeni Tespit	Toplam İPC Uygulanan
6735	6-2(İşçi)	Çalışma izni olmaksızın çalışan yabancı	2	2	0	%0	9	11
6735	6-2(İşveren)	Çalışma izni olmaksızın yabancı çalıştıran işveren	7	6	1	%14,28	9	15
Toplam			9	8	1	%7,14	18	26

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo 3.5 - 6331 Sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı Ve İyileşme Oranı

Kanun	Kanun Maddesi	İlk Teftiş Tespit Edilen	Son Teftişte Kalan	Toplam Giderilen	İyileşme Durumu	Son Teftişte Yeni Tespit	Toplam İPC Uygulanan
6331	4/1-a	243	2	241	99,17%	3	5
6331	4/1-b	39	1	38	97,43%	0	1
6331	6/1-a	367	1	366	99,72%	8	9
6331	6/1-b	14	0	14	100,00%	0	0
6331	6/1-c	5	0	5	100,00%	0	0
6331	6/1-ç	11	1	10	90,90%	0	1
6331	8/1	6	0	6	100,00%	0	0
6331	8/6	6	0	6	100,00%	0	0
6331	10/1	316	1	315	99,68%	2	3
6331	10/4	597	23	574	96,14%	21	44
6331	11	769	48	721	93,75%	26	74
6331	12	12	0	12	100,00%	0	0
6331	14/1	36	1	35	97,00%	0	1
6331	15/1	69	2	67	97,10%	0	2
6331	15/2	8	0	8	100,00%	0	0
6331	16	2	0	2	100,00%	0	0
6331	17	199	36	163	81,90%	34	70
6331	18	2	0	2	100,00%	0	0
6331	20/1	474	5	469	98,94%	2	7
6331	22	193	2	191	98,96%	0	2
6331	26-1/o	27	1	26	96,29%	0	1
6331	26-1/ö	2	0	2	100%	0	0
6331	30	62.695	1.905	60.790	96,96%	370	2.275
Toplam		66.092	2.029	64.063	96,56%	466	2.495

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo 3.6 - 6331 Sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu İlgili Yönetmelikleri Hükümlerine Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı ve İyileşme Oranı

Yönetmelik	İlk Teftişte Tespit Edilen	Son Teftişte Kalan	Toplam Giderilen	İyileşme Durumu	Son Teftişte Yeni Tespit Edilen	Toplam İPC Uygulanan
Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	1	0	1	100,00%	0	0
Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik	14	0	14	100,00%	0	0
Çalışanların Gürültü İle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	115	4	111	96,52%	8	12
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	70	0	70	100,00%	1	1
Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunmasına Hakkında Yönetmelik	2.604	121	2.483	95,35%	31	152
Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	32	0	32	100,00%	1	1
Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği	2	0	2	100,00%	0	0
Gebe Veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları Ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik	5	2	3	60,00%	0	2
Geçici veya Belirli Süreli İşlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik	23	0	23	100,00%	0	0
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	37.832	1.130	36.702	97,01%	163	1.293
İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	365	1	364	99,72%	5	6

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

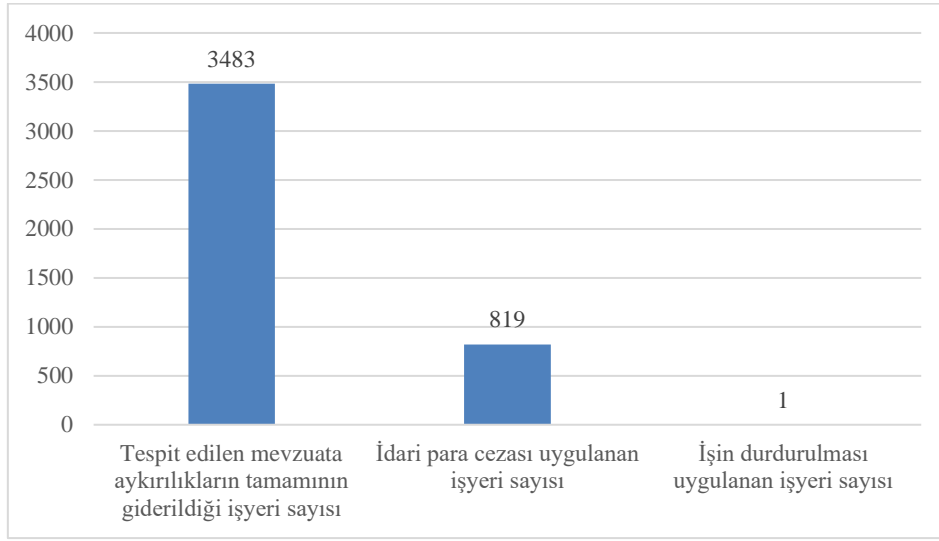
Yönetmelik	İlk Teftişte Tespit Edilen	Son Teftişte Kalan	Toplam Giderilen	İyileşme Durumu	Son Teftişte Yeni Tespit Edilen	Toplam İPC Uygulanan
İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik	71	1	70	97,96%	1	2
İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	115	0	115	100,00%	0	0
İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik	199	0	199	100,00%	4	4
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	1.766	23	1.743	98,69%	8	31
İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık Ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	9.847	445	9.402	95,48%	87	532
İşyeri Hekimi Ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	380	0	380	100,00%	6	6
İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	4.686	70	4.616	98,50%	20	90
Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık Ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	2.903	71	2.832	98,55%	15	86
Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	967	21	946	97,82%	7	28
Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami 7.5 Saat veya Daha Az Çalışılması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik	2	0	2	100,00%	0	0
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	603	7	596	98,83%	7	14
Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik	19	0	19	100,00%	0	0
Tozla Mücadele Yönetmeliği	149	10	139	93,28%	6	16
Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği	10	0	10	100,00%	0	0
TOPLAM	62.780	1.906	60.874	96,96%	370	2.276

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

3.4. Teftiş Sonucu İstatistikleri

2022 yılında Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında 66 ilde, 4.302 işyerinde teftiş yapılmış, 3.483 işyerinde tespit edilen noksan hususlar giderilmiş, 819 işyerinde ise birinci aşama ve kontrol teftişleri sonucunda giderilmeyen noksan hususlar için idari para cezası uygulanmıştır. Teftişi yapılan işyerlerinden 1 adedinde 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 25. Maddesi gereğince işin durdurulması uygulamasına gidilmiştir.

Şekil 3.5 - Programlı Teftiş Sonuçlarının Sayısal Dağılımı

Teftişler boyunca başta 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu olmak üzere, 4857 sayılı İş Kanunu ve 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu ile İlgili Düzenlemeler Hakkında Kanunun ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanununa ilişkin toplam 66.105 mevzuata aykırılık tespit edilmiştir. Tespit edilen mevzuata aykırılıkların 64.066 adedi işverenlikçe teftiş sürecinde giderilmiştir. Teftişler sonucunda giderilmeyen 2.039 adet mevzuata aykırılık ve ikinci aşama teftişlerde yeni tespit edilen 496 adet mevzuata aykırılık için toplam 20.288.440 TL idari para cezası uygulanmıştır.

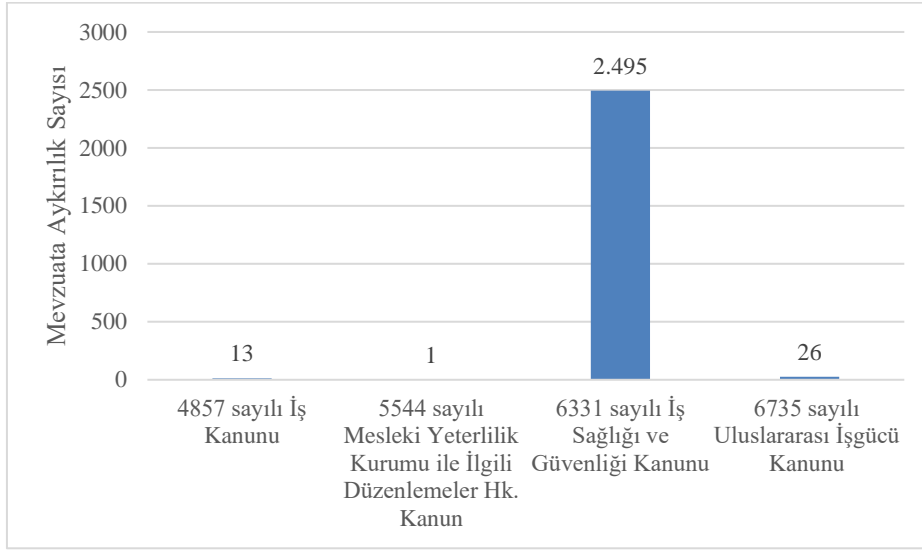
Tablo 3.7 - Kanunlara Göre Mevzuata Aykırılık Sayısı Ve İdari Para Cezası Miktarı Dağılımı

	4857	5544	6331	6735	TOPLAM
İlk Teftişte Tespit Edilen Noksanlık Sayısı	3	1	66.092	9	66.105
Son Teftişte Giderildiği Tespit Edilen Noksanlık Sayısı	1	1	64.063	1	64.066
Son Teftişte Giderilmediği Tespit Edilen Noksanlık Sayısı	2	0	2.029	8	2.039
Son Teftişte Tespit Edilen Yeni Noksanlık Sayısı	11	1	466	18	496
İdari Para Cezası Uygulanan Toplam Noksanlık Sayısı	13	1	2.495	26	2.535
Uygulanan İdari Para Cezası Miktarı (TL)	391.799	1.408	19.406.864	488.369	20.288.440

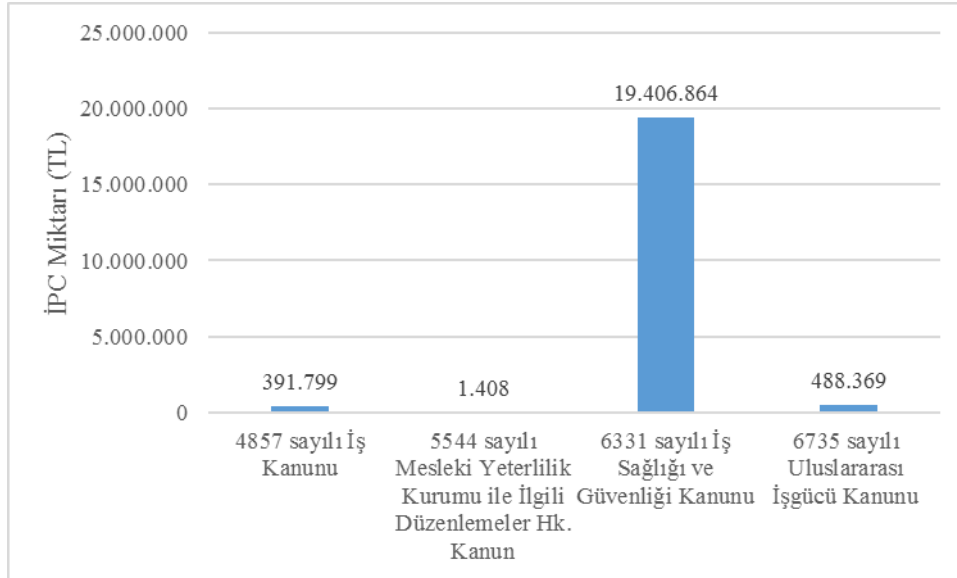

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4857 sayılı İş Kanunu ile ilgili olarak toplam 12 adet mevzuata aykırılık için 391.799 TL idari para cezası; 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu ile İlgili Düzenlemeler Hakkında Kanunun ile ilgili olarak 1 adet mevzuata aykırılık için 1.408 TL idari para cezası; 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile ilgili olarak toplam 2.495 adet mevzuata aykırılık için 19.406.864 TL idari para cezası; 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu ile ilgili olarak 26 adet mevzuata aykırılık için 488.369 TL idari para cezası uygulanmıştır.

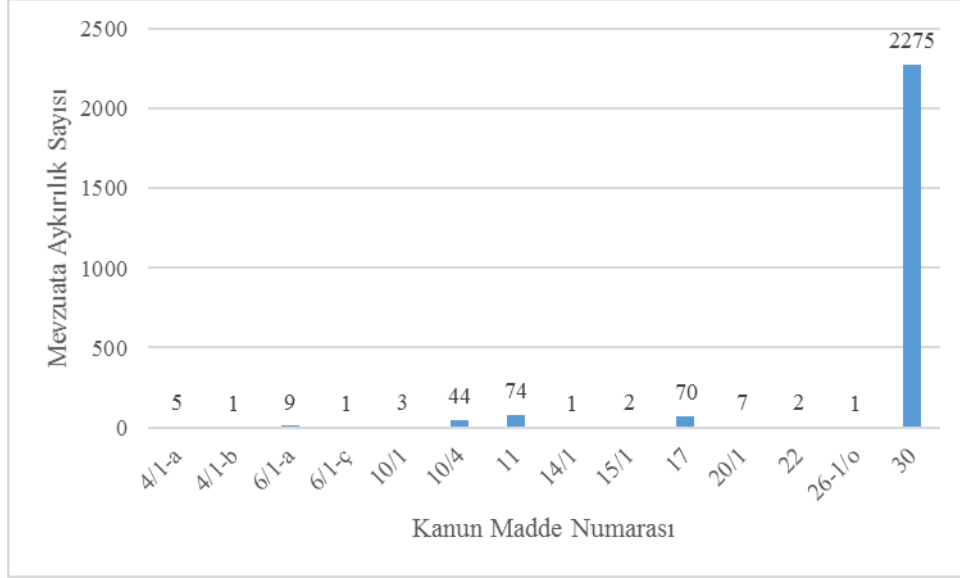
Şekil 3.6- Teftişler Sonucunda İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayılarının Kanunlara Göre Dağılımı

Şekil 3.7 - Teftişler Sonucunda Uygulanan İdari Para Ceza Miktarlarının Kanunlara Göre Dağılımı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3.8- 6331 Sayılı Kanunun Maddelerine Göre İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılıkların Sayısal Dağılımı

Tablo 3.8 - 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Maddelerine Göre İdari Para Cezası Dağılımı

Kanun	Kanun Maddesi	Uygulanan İdari Para Cezası TL
6331	4/1-a	78.367
6331	4/1-b	10.449
6331	6/1-a	587.346
6331	6/1-ç	6.958
6331	10/1	52.297
6331	10/4	385.270
6331	11	396.671
6331	14/1	7.836
6331	15/1	20.874
6331	17	250.624
6331	20/1	40.876
6331	22	27.864
6331	26-1/o	5.632
6331	30	17.535.800
Toplam:		19.406.864

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

IV. BÖLÜM: MEVZUATA AYKIRILIKLAR

2022 yılı Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında 66 ilde faaliyet gösteren toplam 4.302 işyerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden gerçekleştirilen programlı teftişlerin ilk aşamasında tespit edilen mevzuata aykırılık sayısı 66.105; teftişlerin sonucunda giderilen mevzuata aykırılık sayısı 64.066; ikinci aşama teftişlerde giderilmediği tespit edilen mevzuata aykırılık sayısı 2.039; ikinci aşama teftişlerde yeni tespit edilen mevzuata aykırı ve eksik husus sayısı 496'dır.

İşyerlerinde teftişler sonucunda idari para cezası uygulanan toplam noksanlık sayısı 2.535 adettir. İdari para cezası uygulanan toplam mevzuata aykırı husus sayısının %98,42'si 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmeliklerde belirtilen hükümlere aykırılıklardan oluşmaktadır.

Tespit edilen bu mevzuata aykırılıklar aşağıdaki başlıklar şeklinde gruplandırılmış ve her bir grupta en fazla tespit edilen mevzuata aykırılıkların neler olduğu açıklanmıştır.

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Hükümlerine Aykırılıklar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ilgili yönetmelik hükümlerine göre aykırılık sayıları incelendiğinde ilk aşama teftişlerde en fazla mevzuat aykırılığının tespit edildiği yönetmelik İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'dir. Teftişler sonucunda tespit edilmiş olan toplam yönetmelik ihlalleri arasındaki payı %60,26'dır. İşyerlerinde yürütülen programlı teftişin ilk aşama teftişlerinde İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği ile ilgili toplam 37.832 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu mevzuata aykırılıklardan toplam 36.702 adedi işverenlerce teftiş süresince tamamlanmıştır. İkinci aşama teftişler sonucunda 1.130 adedinin giderilmediği tespit edilmiş olup ayrıca 163 adet yeni mevzuata aykırılık tespit edilmiştir. Teftiş sonucunda İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nden toplam 1.293 mevzuata aykırılık tespit edilerek idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonucunda işyerlerinde İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği ile ilgili tespit edilmiş olan mevzuata aykırılıklarda %97,01 oranında iyileşme sağlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik kapsamında ilk aşama teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıklar incelendiğinde iş ekipmanlarının periyodik kontrol raporlarının olmaması ve/veya mevcut raporlarda ekipman ile ilgili uygunsuzlukların olması, kontrol raporlarının içerik ve şekil bakımından yönetmeliğe uygun olmaması, operasyon bölgesine ulaşımın engellenmemesi, kumanda cihazları ile ilgili uygunsuzluklar, havalandırma sistemleri ile ilgili uygunsuzluklar, kaldırma ve iletme ekipmanları ile ilgili noksanlıklar, elektrikle temas riski, talaş-parça fırlaması riski gibi mevzuata aykırılıklar ön plana çıkmaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Teftişler süresince en fazla mevzuata aykırılığın İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği hükümleri ile ilgili tespit edilmesinin en önemli sebepleri arasında metal sektörünün üretim hatlarında çok sayıda ve farklı türde iş ekipmanının bulunması, eski makinelerin kullanımının yaygınlığı, koruyucu donanımların mevcut sistemlere sonradan uygulanması sırasında ortaya çıkan uyumsuzluklar, periyodik kontrol belgelerinin mevzuata uygun hazırlanmaması gibi faktörler yer almaktadır.

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Aykırılıklar

2022 yılında Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişinde, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nden sonra en fazla mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmelik %15,68'lik payla İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik'tir. İşyerlerinde yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik hükümleri ile ilgili toplam 9.847 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu aykırılıklardan toplam 9.402 adedi işverenlerce teftiş sürecinde giderilmiştir. İkinci aşama teftişlerde 445 adet mevzuata aykırılığın giderilmediği tespit edilmiş olup ayrıca 87 adet yeni mevzuata aykırılık tespiti yapılmıştır. Teftiş sonucunda toplam 532 adet mevzuata aykırılık tespit edilerek idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonucunda işyerlerinde İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik ile ilgili tespit edilmiş olan mevzuata aykırılıklarda %95,48 oranında iyileşme sağlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik ve Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişinin uygulama esasların belirtilen hususlar kapsamında ilk teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıklar incelendiğinde acil çıkış yolları ve kapılarındaki uygunsuzluklar, yangın ile ilgili önlemlerin eksikliği, kaçak akım rölesi olmaması gibi aykırılıkların sıklıkla tespit edildiği görülmektedir.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik Hükümlerine Aykırılıklar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ilgili yönetmelik hükümlerine aykırılık sayıları incelendiğinde İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik %7,46'lık pay ile 3. sırada yer almaktadır. İşyerlerinde yürütülen programlı teftişin ilk aşama teftişlerinde İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik ile ilgili toplam 4.686 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu aykırılıkların toplam 4.616 adedi işverenlerce giderilmiştir. İkinci aşama teftişlerde 70 adet mevzuata aykırılığın giderilmediği tespit edilmiş olup ayrıca 20 adet yeni aykırılık tespiti yapılmıştır. Teftiş sonucunda toplam 90 mevzuata aykırılık tespit edilerek idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonucunda işyerlerinde, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik ile ilgili tespit edilmiş olan mevzuata aykırılıklarda %98.50 oranında iyileşme sağlanmıştır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Söz konusu yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde tespit edilen noksanlar incelendiğinde acil durum tatbikatının uygun sürelerde yapılmaması, çalışanların eğitim eksiklikleri, acil durum planının dokümantasyon eksiklikleri, acil durum ekiplerinin belirlenmemesi-eksik olması, acil durumların olumsuz etkilerini önleyici-sınırlandırıcı önlemlerin alınmaması gibi mevzuata aykırılıkların sıklıkla tespit edildiği görülmektedir.

Teftişler süresince işyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümleri ile ilgili kayda değer oranda noksanlık çıkmasının en önemli sebepleri arasında acil durum kavramının öneminin tam olarak kavranmaması, evrak üzerindeki acil durum plan ve prosedürlerinin fiziki ortama tatbik edilmemesi, işyerlerinin fiziki koşulları gibi faktörler yer almaktadır.

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik Hükümlerine Aykırılıklar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ilgili yönetmelik hükümlerine dair tespit edilen mevzuata aykırılık sayıları incelendiğinde Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik %4,63'lük pay ile 4. sırada yer almaktadır. İşyerlerinde yürütülen ilk aşama teftişlerde İşyerlerinde Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik hükümleri ile ilgili toplam 2.903 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu aykırılıklardan toplam 2.832 adedi işverenlerce teftiş sürecinde giderilmiştir. İkinci aşama teftişlerde 71 adet mevzuata aykırılığı giderilmediği tespit edilmiş olup ayrıca 15 adet yeni aykırılık tespiti yapılmıştır. Teftiş sonucunda toplam 86 mevzuata aykırılık tespit edilerek idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonucunda işyerlerinde Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik ile ilgili mevzuata aykırılıklarda %98.55 oranında iyileşme sağlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde tespit edilen noksanlar incelendiğinde kimyasalların güvenli depolanmaması, çalışanların eğitim eksikliği, ortam ve kişisel maruziyet ölçüm sonuçlarının yasal sınırları sağlamaması, sağlık gözetimi, ortam havalandırması ile önlemlerin eksikliği, kişisel koruyucu donanım kullanımı ile ilgili eksiklik gibi mevzuata aykırılıkların sıklıkla tespit edildiği görülmektedir.

Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik Hükümlerine Aykırılıklar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ilgili yönetmelik hükümlerine dair tespit edilen mevzuata aykırılık sayıları incelendiğinde Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik %4,15'lik pay ile 5. sırada yer almaktadır. İşyerlerinde yürütülen ilk aşama teftişlerde Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik hükümleri ile ilgili toplam 2.604 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu aykırılıklardan toplam 2.483 adet mevzuata aykırılık işverenlerce teftiş sürecinde giderilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İkinci aşama teftişlerde 121 adet noksanlığın giderilmediği tespit edilmiş olup ayrıca 31 adet yeni noksanlık tespiti yapılmıştır. Teftiş sonucunda toplam 152 mevzuata aykırılık tespit edilerek idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonucunda işyerlerinde Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik ile ilgili mevzuata aykırılıklarda %95,35 oranında iyileşme sağlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde tespit edilen noksanlar incelendiğinde patlamadan korunma dokümanı hazırlanmaması, patlayıcı ortam oluşması ihtimalinin bulunduğu yerlerin sınıflandırılmaması, iş ekipmanının tasarımı, işletilmesi, kontrolü ve bakımının güvenlik kurallarına uygun olarak sağlanmaması, statik elektrik riski gibi mevzuata aykırılıkların sıklıkla tespit edildiği görülmektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği Hükümlerine Aykırılıklar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ilgili yönetmelik hükümlerine dair tespit edilen aykırılık sayıları incelendiğinde İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği %2,82'lik pay ile 6. sırada yer almaktadır. İşyerlerinde yürütülen programlı teftişin ilk aşama teftişlerinde İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği ile ilgili toplam 1.766 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu aykırılıkları 1.743 adedi işverenlerce giderilmiştir. İkinci aşama teftişlerde 23 adet noksanlığın giderilmediği tespit edilmiş olup ayrıca 8 adet yeni mevzuata aykırılık tespiti yapılmıştır. Teftiş sonucunda toplam 31 mevzuata aykırılık için idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonucunda işyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmelik ile ilgili mevzuata aykırılıklarda %98.69 oranında iyileşme sağlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde tespit edilen noksanlar incelendiğinde risk analizinin güncel olmaması, risk analizi dokümantasyon eksiklikleri, işyerindeki mevcut durumu yansıtması gibi hususların sıklıkla tespit edildiği görülmektedir.

Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik Hükümlerine Aykırılıklar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ilgili yönetmelik hükümlerine dair tespit aykırılık sayıları incelendiğinde Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik %1,54'lük pay ile 7. sırada yer almaktadır. İşyerlerinde yürütülen programlı teftişin ilk aşama teftişlerinde Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik ile ilgili toplam 967 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu noksanlıklardan toplam 946 adedi işverenlerce tamamlanmıştır. İkinci aşama teftişlerde 21 adet noksanlığın giderilmediği tespit edilmiş olup ayrıca 7 adet yeni noksanlık tespiti yapılmıştır. Teftiş sonucunda toplam 28 adet mevzuata aykırılık tespit edilerek idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonucunda işyerlerinde Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik ile ilgili mevzuat aykırılıklarında %97,82 oranında iyileşme sağlanmıştır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Söz konusu yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde tespit edilen noksanlar incelendiğinde çalışanlara yaptıkları işe uygun kişisel koruyucu donanım verilmemesi, kişisel koruyucu donanımların yeterli sayıda olmaması, kişisel koruyucu donanımların standartlara uymaması gibi noksanlıkların sıklıkla tespit edildiği görülmektedir.

Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği Hükümlerine Aykırılıklar

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ilgili yönetmelik hükümlerine dair tespit edilen aykırılık sayıları incelendiğinde Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği %0,96'lık pay ile 8. sırada yer almaktadır. İşyerlerinde yürütülen programlı teftişin ilk aşama teftişlerinde Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği ile ilgili toplam 603 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu aykırılıklardan toplam 596 adedi işverenlerce tamamlanmıştır. İkinci aşama teftişlerde 7 adet noksanlığın giderilmediği tespit edilmiş olup ayrıca 7 adet yeni mevzuata aykırılık tespit edilmiştir. Teftiş sonucunda toplam 14 adet mevzuata aykırılık için idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonucunda işyerlerinde Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği ilgili mevzuata aykırılıklarda %99,83 oranında iyileşme sağlanmıştır.

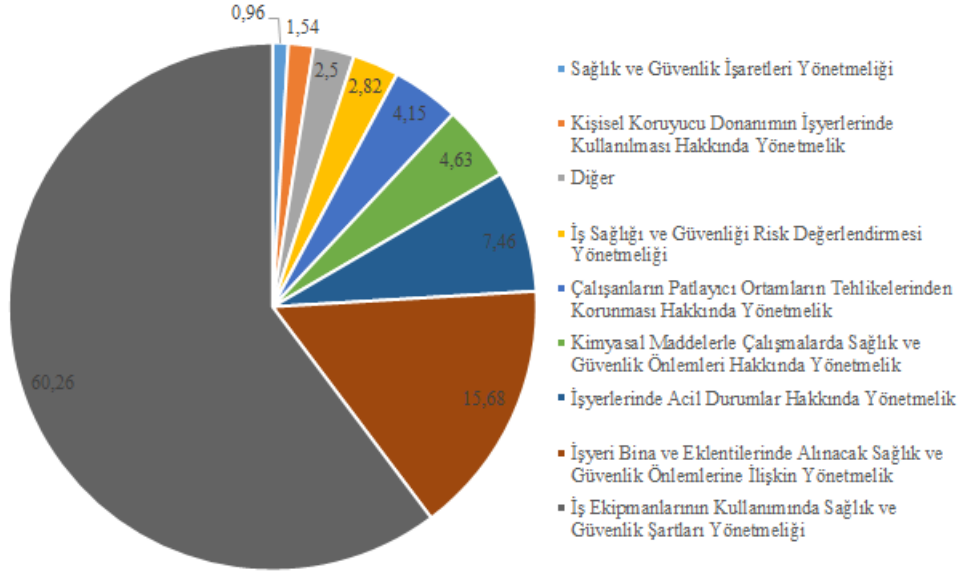
Söz konusu yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde tespit edilen noksanlar incelendiğinde sağlık ve güvenlik işaretlerinin olmaması, yetersiz olması, yönetmelikte belirtilen standartlara uygun olmaması gibi noksanlıkların sıklıkla tespit edildiği görülmektedir.

Diğer Mevzuata Aykırılıklar

Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik, Çalışanların Gürültü İle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik, Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik, Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği, Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik, Geçici veya Belirli Süreli İşlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik, İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik, İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik, İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik, Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik, Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami 7.5 Saat veya Daha Az Çalışması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik, Tozla Mücadele Yönetmeliği ve Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği ile ilgili birinci aşama teftişlerde toplam 1.572 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup, bu aykırılıkların toplam 1.554 adeti işverenlerce giderilmiştir. İkinci aşama teftişlerde 32 adet yeni noksanlık tespit edilmiştir. Teftiş sonucunda toplam 50 adet mevzuata aykırılık için idari para cezası uygulanmıştır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3.9 -6331 Sayılı Kanuna Göre Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların İlgili Yönetmeliklere Göre Yüzdesele Dağılımı

Programlı teftişte 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikleri dışında, 4857 sayılı İş Kanunu, 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu ile İlgili Düzenlemeler Hk. Kanun ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu hükümlerine aykırılıklar da tespit edilmiştir. Çağrıldıkları zaman gelmemek-kolaylık göstermemek, teftişin sonuçlanmasını engellemek, ifade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, meslekî yeterlilik belgesine sahip olmayan kişi çalıştırma, çalışman izni olmayan yabancı uyruklu çalışanların tespiti gibi mevzuata aykırılıklar da tespit edilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

V. BÖLÜM: SONUÇ

1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında 4.302 işyerinde yapılan teftişlerde 66.105 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş, 64.066 adet mevzuata aykırılık işverenlerce giderilmiştir.

İkinci aşama teftişlerde giderilmediği tespit edilen 2.039 adet mevzuata aykırılık ve yeni tespit edilen 496 adet mevzuata aykırılık olmak üzere toplam 2.535 adet mevzuata aykırılık ile ilgili olarak 819 işyerine toplam 20.288.440 TL idari para cezası uygulanmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu ile ilgili olarak toplam 12 adet mevzuata aykırılık için 391.799 TL idari para cezası; 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu ile İlgili Düzenlemeler Hakkında Kanunun ile ilgili olarak 1 adet mevzuata aykırılık için 1.408 TL idari para cezası; 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile ilgili olarak toplam 2.495 adet mevzuata aykırılık için 19.406.864 TL idari para cezası; 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu ile ilgili olarak 26 adet mevzuata aykırılık için 488.369 TL idari para cezası olmak üzere toplam 20.288.440 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2. Teftiş Sonuçları İle İlgili Genel Değerlendirme

Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi kapsamında 66 ilde, 422 İş Müfettişi tarafından 4.302 işyerinde yapılan teftişlerde, 212.881 erkek, 37.657 kadın, 16 genç olmak üzere toplam 250.556 çalışana ulaşılmıştır. İşyerlerinde ilk aşama teftişlerde tespit edilen 66.105 adet mevzuata aykırılıktan, 64.066 adet mevzuata aykırılık işverenlerce giderilmiş olup, ikinci aşama teftişlerde 2.039 adet giderilmeyen mevzuata aykırılık ve 496 yeni mevzuata aykırılık olmak üzere toplam 2.535 adet mevzuata aykırılık tespiti yapılmıştır. Bu mevzuata aykırılıklar için 819 işyerine toplam 20.288.440 TL idari para cezası uygulanmış ve 1 işyerinde ise işin durdurulması uygulamasına gidilmiştir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde programlı teftiş kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılıklar ile ilgili olarak %96,92 oranında iyileşmenin sağlandığı görülmüştür. Teftiş programı kapsamında 331 işyerinde ise kapalı, gayri faal, adres değişikliği gibi durumların tespit edilmesi sebebiyle teftiş yapılamamıştır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

KAYNAKÇA

- 1- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 28339, 30/06/2012
- 2- 2015/4 sayılı Genelge eki İş Teftişi Rehberi
- 3- 4857 Sayılı İş Kanunu, T.C. Resmi Gazete, 25134, 10/06/2003
- 4- İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği
- 5- 2022 Yılı Metal Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi Kapsamında Görevlendirilmiş Müfettişlerin Teftişlerinden Elde Edilen Veriler
- 6- Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistikleri